

Aan het College van Burgemeester en
Wethouders Pijnacker-Nootdorp
Postbus 1
2640 AA PIJNACKER

Pijnacker, 15 november 2015

Betreft: Reactie op de Achtergrondnotitie Preventief jeugdbeleid en het Kader Preventie Jeugdbeleid

Ons kenmerk: JZ/AV-2015/4

Geacht College,

Graag reageert de WMO-raad Pijnacker-Nootdorp op bovenvermelde documenten, die binnenkort in de gemeenteraad besproken zullen worden. Deze reactie bestaat uit een aantal opmerkingen, aandachtspunten, vragen en concrete adviezen.

Wij hebben buitengewoon veel waardering voor de tekst zoals deze nu voorligt. De uitgeschreven visie en ambitie versterken elkaar. Behalve dat we in gesprek geweest zijn met de opstellers van de kadernota, heeft de Wmo-raad positief kritisch de teksten bestudeerd. Op grond van onze expertise en ervaringskennis op het gebied van preventie en jeugdbeleid leggen we onze vingers op wat plekken waarvan we zeggen: hier is sprake van onduidelijkheid (voor ons en dus misschien ook voor anderen), daar stellen we vragen over en op een aantal punten komen we met het advies om een en ander aan te passen en/of aan te pakken.

Onze vragen en adviezen nummeren we door, zodat beantwoording en reageren overzichtelijk kan plaatsvinden.

Daar waar we refereren aan teksten uit de documenten vermelden we die *cursief*.

Allereerst hechten wij er aan om het doel van preventie te beschrijven. We gebruiken hier de omschrijving die ontleend is aan www.loketgezondleven.nl.

Wat is het doel van preventie?

Het doel van preventie is te zorgen dat mensen gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen. Ook heeft preventie tot doel ziekten en complicaties van ziekten te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium op te sporen. Er zijn grofweg vier indelingen van preventie in gebruik, namelijk naar: (1) doelgroep, (2) fase van de ziekte, (3) type maatregel en (4) methode van uitvoering. Deze zijn hieronder achtereenvolgens beschreven. Preventieve interventies worden op verschillende locaties uitgevoerd, vooral in de zorg, op school, in de wijk en op de werkplek. Bij een settinggerichte benadering richt preventie zich zowel op het gedrag van de personen als op de fysieke en sociale omgeving.

Allereerst hebben we een algemene vraag:

In hoeverre heeft u jeugdigen en hun ouders al in een vroegtijdig stadium actief betrokken bij het opstellen van deze kadernota preventie?

Wij zijn van mening dat structurele verbetering van preventie en zorgverlening uitsluitend tot stand kan komen vanuit een zo actief mogelijke inbreng van jeugdigen en hun ouders, van patiënten en hun naasten.

Preventief Jeugdbeleid is integraal beleid en levensloop bestendig. Juist de overgangsfasen behoeven extra aandacht omdat hier meerdere partijen bij betrokken zijn.

Wij vinden dat nadrukkelijker verbinding moet worden bewerkstelligd met beleidsterreinen die op elkaar zouden moeten aansluiten:

- a. de armoedemonitor: omdat kinderen in armoede zich veel moeilijker kunnen ontplooiën;
- b. de woonvisie: omdat de inrichting van woonwijken en de nieuwbouwwijken in Pijnacker en Nootdorp kan bijdragen aan een civil society;
- c. de visie op huisvesting bij zorgdoelgroepen.

Deze aansluiting is wat ons betreft onvoldoende zichtbaar.

Ook vragen we aandacht voor de jong volwassenen van 21-27 jaar op de drie hoofdlijnen en de negen deelthema's. Zij blijven onderbelicht en worden nauwelijks genoemd in de achtergrondnotitie. Dit vinden wij een belangrijke omissie. Zie verder hieronder.

Ten slotte noemen we de jeugdigen met een visuele, motorische, verstandelijke of psychische/psychiatrische stoornis. Zij wonen en leven thuis.

Vraag 2: Welke aanvullende preventieve jeugdmaatregelen worden nu genomen of worden nader uitgewerkt, zodat zij ook in gezondheid kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen?

Vraag 3: Op welke wijze worden ouders/opvoeders ondersteund op basis van hun ondersteuningsvragen? Zij staan immers voor een zware opgave!

Vraag 4: Wordt in de notitie met preventie bedoeld de primaire preventie of ook de secundaire- en de tertiaire preventie?

Blz 1 "Dat werkt ook andersom: daar waar jeugdigen zich beter ontwikkelen, is veelal minder sprake van problematiek op het gebied van gezondheid of veiligheid".

Daar waar jeugdigen zich beter ontwikkelen worden zij ook op de diverse leefgebieden (gezin, onderwijs, welzijn, zorg, vrijetijdsbesteding) gefaciliteerd en worden vraaggericht op hun behoefte zowel preventieve als doelgerichte activiteiten uitgevoerd.

Vraag 5: Heeft de Gemeente zicht op alle preventieve maatregelen/activiteiten die genomen worden door de diverse organisaties, instellingen en vrijwilligersorganisaties?

Vraag 6: Heeft de Gemeente zicht op efficiëntie en de effectiviteit van deze preventieve maatregelen?

Vraag 7: Is er zicht op een eventuele overlap of ruimte voor samenwerking en synergie?

Folder voorkant

“Wie gaat het uitvoeren?” Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van opvoeders, inwoners, professionals en de gemeente.

De achtergrondnotitie gaat uit van jeugdigen van -9 maanden tot 27 jaar, dus kinderen, jeugdigen en meerderjarigen (wettelijk gezien in de leeftijd van 18 tot 27 jaar).

Wij zien nadrukkelijk ook een rol weggelegd voor de kinderen, jong volwassenen en volwassenen zelf. Veel kinderen op de basisschool en in het voortgezet onderwijs zijn zelfstandiger en maken meer eigen keuzes dan jongeren van pakweg 10 á 20 jaar geleden. Daarnaast gaan jongeren van 18 jaar vanwege hun studie regelmatig zelfstandig op kamers wonen. Opgroeien naar zelfstandigheid, eigen verantwoordelijkheid leren nemen, zelfregie en zelf kunnen bepalen zijn hierin vaardigheden die zij dienen te ontwikkelen. Op bladzijde 1 van de achtergrondnotitie wordt hieraan gerefereerd maar dit wordt niet genoemd in de folder en wordt in de achtergrondnotitie niet nader uitgewerkt.

Advies 1: doe dit.

Folder achterkant

“Partners en Gemeente maken samen een uitvoeringsplan”.

In de achtergrondnotitie wordt gesproken over burgerparticipatie. Onduidelijk is wie u als uw partners beschouwt.

Advies 2: zorg er voor dat jeugdigen, hun ouders en de vele vrijwilligersorganisaties die Pijnacker-Nootdorp rijk is (op het gebied van sport, cultuur en andere vrijetijdsbestedingen) naast de andere betrokkenen (professionals) op voet van gelijkwaardigheid een grote actieve rol toebedeeld krijgen bij het ontwikkelen van het Uitvoeringsplan.

Blz. 0 Voorblad

Vraag 8: Voor welke termijn is de kadernota bedoeld?

Blz. 1. “Met deze nieuwe actielijnen verandert de grondhouding van onszelf en van onze partners”

Wij nemen aan dat u hier doelt op een noodzakelijke cultuurverandering. Waar dit de gemeente betreft kunt u er aan werken dat die omslag gemaakt wordt.

Vraag: In hoeverre zijn de partners al meegenomen in uw gedachten over de toekomstige koers en heeft u er voldoende zicht op of sprake is van een draagvlak voor deze richting?

Het draagvlak bepaalt immers voor een groot deel het succes van wat u wilt bereiken.

Blz. 1 Hoe gaan we het Monitoren en Ho 5 blz. 15

Het preventief Jeugdbeleid zit nu al in de werkwijze van de diverse subsidiepartners. Daarnaast is het een nieuwe taak voor de Jeugdzorginstellingen (geïndiceerde jeugdhulp).

Vraag 9: Hoe worden de preventieve jeugdzorgactiviteiten nu gemonitord? Is er een kwaliteitskader en zijn er prestatie-indicatoren benoemd?

U gaat pas monitoren vanaf 2017. Wij vinden dit rijkelijk laat en dit doet geen recht aan de inspanningen die de afgelopen jaren zijn geleverd op het gebied van preventief jeugdbeleid.

Advies 3: Start eerder met monitoren.

Blz. 1 Financiën en Ho 6, blz. 16

Het Rijk bezuinigt bij de decentralisatie van de jeugdhulp 15%.

Vraag 10: Hoe verhouden de bezuinigingsslag en de activiteiten ter versterking van de preventieve jeugdzorg om zwaardere zorg te voorkomen zich tot elkaar?

Blz. 1 Financiën

Vraag 11: Kunnen wij een globale specificatie krijgen van de beschikbare budgetten?

In de kadernota bepaalt de gemeenteraad op hoofdlijnen wat er de komende jaren wel en niet gebeurt in de gemeente op het gebied van preventie. Belangrijk onderdeel is hoe omgegaan wordt met het beschikbare geld. Er ligt nu een achtergrondnotitie voor en een kader preventief jeugdbeleid wat samengevat is in een summier folder.

Advies 4: Wij vinden dat in de minimalistische samenvatting te weinig concrete informatie staat op basis waarvan de gemeenteraad een goed besluit kan nemen en adviseren u de gemeenteraad meer informatie te verschaffen.

Blz. 4 Preventieve taken in functionerende kernteams?

Vraag 12: Hoe wordt nu uitvoering gegeven aan de preventie in de kernteams, zijn de preventieve taken ingebed in de methodiek die ontwikkeld is in de werkwijzen van de kernteams en bestaat er uniformiteit op dit terrein tussen de drie kernteams/regieteam ?

Blz. 4 Notitie onder aan de bladzijde

“Voor de doelen en aanpak hebben we ons laten inspireren door het jeugdbeleid van Rotterdam”

Mogelijk wordt bedoeld op de notitie ‘Voor de Jeugd, Het nieuwe Rotterdamse Jeugdbeleid’ en het ‘Rotterdamse Beleidskader Jeugd 2015-2020’. Onze gemeente werkt vanuit het Inkoopplan Jeugdhulp nauw samen met de gemeente Den Haag, de randgemeenten en de diverse jeugdzorgpartners in het voormalige stadsgewest Haaglanden.

Vraag 13: Hoe verhouden de doelen en aanpak vanuit het jeugdbeleid van Rotterdam zich tot de doelgroep Jeugdigen en hun behoeften in onze gemeente en tot de Kadernota 2015-2017 Heel het Kind? Is sprake van pregnante verschillen tussen wat in Rotterdam en in den Haag e.o. wordt ontwikkeld in het kader van de decentralisatie jeugd en de brede verantwoordelijkheid van onze gemeente?

Vraag 14: Wat is de reikwijdte van dit kader?

Blz. 5 Jeugd groeit kansrijk op *“Hoe gaat het nu? We investeren erin dat jeugdigen onderwijs volgen en spannen ons dagelijks in tegen verzuim, uitval en thuiszitten”.*

Vraag 15: Wie is ‘we’ en om welke aanvullende investeringen gaat het hier? Anders geformuleerd: zijn er op het gebied van onderwijs knelpunten en welke interventies pleegt de gemeente?

“We spannen ons dagelijks in tegen verzuim”.

Vraag 16: Gaat het hier om het onderwijskundig personeel, de ouders en jeugdigen of de gemeente?

Blz. 5 Jeugd groeit kansrijk op, *“Ziekteverzuim onder jeugdigen is 27%.”*

Wij vinden dit een hoog percentage.

Vraag 17: Zijn de oorzaken van dit hoge verzuim bekend, welke preventieve maatregelen worden door de diverse partijen genomen en met welk effect?

Blz. 6 Jeugd groeit veilig op. *“Het thema wat hier bij past is Veiligheid en het deelthema ‘Jeugd komt niet in aanraking met Jeugdcriminaliteit’.”*

(<http://www.jeugdcriminaliteit.net/>)

'Jeugdcriminaliteit verwijst naar gedrag van jongeren van 12 tot 18 jaar waarmee bepaalde - in wetboeken vastgelegde - normen worden overtreden en waarop een straf staat.'

Uit selfreportonderzoek komt reeds een aantal jaren het volgende beeld naar voren: 55% tot 65% van alle jongeren tussen de 12 en 18 jaar maakt zich wel eens schuldig aan het plegen van tenminste één strafbaar feit. Dit cijfer staat in schril contrast met het percentage door de politie gehoorde verdachten (4%) en toont eens te meer de beperktheid van politiecijfers aan. Volgens het selfreportonderzoek maken jongeren zich bij uitstek schuldig aan 'zwartrijden', 'vuurwerk afsteken', 'uitschelden vanwege huidskleur', 'slaan zonder verwonding' en 'graffiti'. Selfreportonderzoek laat over meerdere jaren een stabiel beeld zien in percentage delictplegers. Uit beide bronnen is af te leiden dat het aantal jongeren dat door de politie wordt aangehouden een fractie is van het aantal jongeren dat wel eens een delict pleegt. Dit wijst op een grote discrepantie tussen de ernst en omvang van jeugdcriminaliteit. Daarnaast moet de gedachte dat jeugdcriminaliteit stijgt gerelativeerd worden. Politiecijfers wijzen in deze richting, maar selfreportonderzoek laat juist een stabiel beeld zien.)

Omdat het deelthema 'Jeugd komt niet in aanraking met Jeugdcriminaliteit' nog niet in de lokale deelthema's beschreven staan hebben we onderstaande vragen:

Vraag 18: Wat is er aan cijfers bekend over de jongeren in de gemeente die in aanraking zijn geweest met politie en justitie? Laten de cijfers een stijgende- of dalende trend zien?

Vraag 19: Welke preventieve maatregelen worden er nu genomen om jeugdigen niet in aanraking te laten komen met criminaliteit?

Blz. 5 en 6 Jeugd groeit gezond op. *Lokale thema's*

U noemt op blz. 6 een aantal lokale thema's. Wij missen hoe gezond te leren omgaan met social media. Met name sociaal kwetsbare jeugdigen, bijvoorbeeld jeugdigen met een licht verstandelijke functiebeperking, worden regelmatig slachtoffer van social media (o.a. facebook, twitter) vanwege gepest worden, seksuele intimidatie e.d.

Advies 5: voeg omgaan met social media toe aan de lokale thema's die samenhangen met gezond opgroeien.

Blz. 11, Ho 4 Wie gaat het doen?

Advies 6: Wij vragen bij de inrichting ruimte te bieden voor inzet van ervaringsdeskundigen, vrijwilligersinitiatieven, nieuwe en bestaande burgerinitiatieven of concepten die de burgerparticipatie versterken. Voorbeelden zijn de Family Factory en de Eigen Krachtcentrale.

Blz. 11

“Concreet betekent dit dat voor de subsidie-afspraken vanaf 2017 de volgende richtlijnen gaan gelden:”

Preventieve maatregelen laten zich moeilijk omzetten in concrete resultaten en rendementen.

Advies 7: Maak met subsidiepartners afspraken op basis van bewezen effectieve methoden en op output gestuurde afspraken en behoud ruimte om gedurende de looptijd van beschikkingen gaandeweg aanpassingen door te voeren die aansluiten op wat daadwerkelijk nodig blijkt.

Blz. 12 4.3.1 Doorontwikkeling van de belangrijkste subsidiepartners

Advies 8: Voor de doelgroep -9 maanden en de voorlichtende voorzieningen in de eerste lijnzorg adviseren wij om vanuit het preventief jeugdbeleid een verbinding te maken met de eerste- en tweedelijns verloskundige zorg alsmede de geleverde eerste lijnzorg vanuit de gezondheidscentra, de huisartsenpraktijk, de kinderysiotherapeut, de diëtiste en de kinderlogopediste.

Blz. 13 Stimuleren van ontmoetingsmomenten

Wij zijn een groot voorstander van uw voornemen dat de kernteams ontmoetingsmomenten stimuleren.

Blz 15 5. Monitoring

Advies 9: Wij hechten aan het monitoren van de cliënttevredenheid en oudertevredenheid direct na de begeleiding/behandeling én aan een follow-up na een jaar om zo inzicht te krijgen in de blijvende effecten van de interventies en de klachtenafhandeling.

Blz 19 *“We zetten volgens de nota lokaal gezondheidsbeleid 2015-2018 in op het voorkomen en bestrijden van overgewicht. We zoeken de samenwerking op met de lokale kassen om op scholen fruit of groente te leveren. Jonge kinderen spelen minder buiten en vormen daarom een risicogroep voor overgewicht (volgens de GGD).”*

Kinderen zijn sterk afhankelijk van hun ouders en het gezin waarin zij opgroeien. Het kind is dus afhankelijk van wat hij in het gezin te eten krijgt en of het gezonde tussendoortjes mee naar school neemt. Preventief Jeugdbeleid houdt ook in het ondernemen van diverse activiteiten om de kennis, vaardigheden, motivatie en verantwoordelijkheid van ouders te vergroten.

Vraag 20: Hoe verhoudt zich de eigen verantwoordelijkheid van ouders en de verantwoordelijkheid van scholen zich tot de verantwoordelijkheid die de gemeente in deze neemt en mogelijk overneemt van ouders?

Vragen voor het Uitvoeringsplan

Blz. 4 Er is sprake van drie hoofddoelen en negen subdoelen.

Vraag 21: Hoe worden deze hoofdthema's uitgewerkt in SMART-doelen, hoe wordt gemonitord en hoe wordt bijgestuurd?

Blz. 5 *"Bijna driekwart van de jongeren niet voldoet aan de norm van gezond bewegen."*

Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2014-2018 (de gezondheidssituatie van de inwoners uit Pijnacker-Nootdorp)

Bijna één op de vijf 19-plussers heeft moeite met rondkomen.

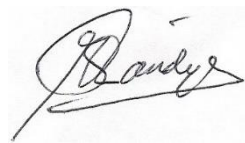
Vraag 22: Hoe worden deze thema's uitgewerkt?

Bijlage 2 Jeugdcriminaliteit en alcoholgebruik

Advies 10: Bij de inrichting van de sportnota is het alcohol schenken in de sportkantine een punt van aandacht om uitgewerkt te worden.

Tot zover!

Hartelijke groet,
namens de Wmo-raad,

Anita van der Veen
Jan Zandijk, voorzitter

c.c. Gemeente Pijnacker-Nootdorp, de heer M. Groen
Gemeente Pijnacker-Nootdorp, mevrouw B. Verhoek